

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: حسین غلامحسینی، ۱۳۹۲

کاربرد موتیف‌های علمی (بن‌مایه‌های علمی) در دیوان خاقانی

موضوع این رساله کاربرد موتیف‌های علمی (بن‌مایه‌های علمی) در دیوان خاقانی میباشد که به طور کلی شامل پنج فصل می‌شود. در فصل اول مختصری در مورد زندگی نامه خاقانی آورده شده است که شامل: نام، لقب، تخلص، موطن، تاریخ تولد، تربیت اولیه، وقایع مهم دوران زندگی، آثار و شیوه سخن‌سرایی و توصیف می‌شود. در فصل دوم ابتدا واژه موتیف از نظر لغوی و اصطلاحی معنا شده سپس تعریف‌های متفاوتی از آن ارائه شده است و اصطلاحات نزدیک به آن که شامل موضوع، درو، مایه، تپس و کهن‌الگو می‌شود را تعریف کرده و تفاوت آن‌ها با موتیف بیان شده است. بن‌مایه‌های علمی در دیوان خاقانی شامل علوم: پزشکی، نجوم و موسیقی می‌شود. در علم پزشکی ابتدا مقدمه‌ای درباره پزشکی در دیوان خاقانی آورده شده است سپس انواع بیماری‌ها، ترکیبات دارویی، داروهای حیوانی، داروهای معدنی و داروهای گیاهی با ذکر شاهد مثال‌های شعری ذکر شده است. در علم نجوم نیز ابتدا مقدمه‌ای در مورد نجوم در دیوان خاقانی آورده شده است سپس به توصیف صبح و آفتاب پرداخته شده است بعد از آن بروج دوازده‌گانه، ستارگان و صورت‌های فلکی، منازل قمر و اصطلاحات و پیش‌بینی‌های نجومی مورد بحث قرار گرفته است. در علم موسیقی بعد از آوردن مقدمه‌ای در مورد موسیقی در دیوان خاقانی به معرفی انواع آلات موسیقی و اصطلاحات موسیقی و رامشگران و الحان موسیقی پرداخته شده است. در پایان هم نتیجه‌گیری مختصری همراه با یک پیشنهاد آورده شده است.

کلیدواژه‌ها: خاقانی، موتیف، پزشکی، نجوم، موسیقی

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۱۰۱۹۱۲۰۱۰

تاریخ دفاع: ۱۳۹۲/۰۶/۰۲

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر علی عشقی سردهی

استاد مشاور: ابراهیم استاجی

M.A. Thesis:

The Application Of Scientific Motifs In Divan-e Khaghani

The subject of this thesis is the application of scientific motif (motif for Science) is the

Khaghani Court. Which is generally comprised of five chapters. The first chapter is a brief biography Khaghani given name, nickname, pseudonym, birthplace, birth date, basic education, life events, Sarv style of oratory is described.

In the second chapter, the term motif is described in terms of vocabulary and idiomatic. The different definitions of the terms that are offered include: subject, theme, Tps and archetype has to be defined. And the difference is expressed with a motif. The scientific theme of the Court Khaghani include: medicine, astronomy, and music are. In medicine, an introduction is given about the medical Khaghani Court. The types of diseases, pharmaceuticals, medicines, animal, mineral and herbal remedies are listed with examples of poetry.

In astronomy, as well as an introduction is given about astronomy Khaghani Court then described the morning sun and then Brvj of twelve stars, constellations, astrological houses, the moon and the terms and provisions of is discussed.

After an introduction to the science of music about music Khaghani Court; variety of musical idioms and bard music and musical sounds is introduced.

In the end, a brief conclusion is given along with an offer.

Key words: Khaghani, motif, medicine, astronomy, music.